

SLOVENEK

== Velja po pošti: ==

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta 13.—
za četrt 6-50
za en mesec 2-20
za Nemčijo celoletno . 29.—
za ostalo izonemstvo . 35.—

== V upravnistvu: ==

Za celo leto naprej . K 22-40
za pol leta 11-20
za četrt 5-60
za en mesec 1-90
S pošiljanjem na dom stane na mesec 2 K. Posamezne št. 10 v.

== Inzerati: ==

Enostopna pettirvata (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13 v
za trikrat 10 v
za več ko trikrat . . . 9 v

V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljanju primeren popust.

== Izhaja: ==

vsak dan, izven tistih nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/HI. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. Sprejemna naročnina, inzerati in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188. —

Današnja številka obsega 4 strani.

Grunwald.

(15. julija 1410.)

Kolo sreče se res neprestano vrti; kdor je danes zgoraj, bo jutri spodaj; — tako je z zgodovino narodov. Kaj je bila grunwaldska zmaga za Poljake? Gotovo ob svojem času večji uspeh, kakor kateri koli v njihovi zgodovini. In kje je danes sad tega mogočnega uspeha? Zmagovavci tistega dne so danes na najžalostnejši način porazdeljeni med tri močne sosede, in najmogočnejši med njimi je dedič premagancev tistega dne. Zemlja mej Grunwaldom in Tannenbergom, kjer bi se najbolj spodobilo, da bi slovesno obhajali spomin na ta zgodovinski dogodek, je v tujih rokah, kjer ni mogoče praznovati poljske patriotične slavnosti; v Nemčiji Poljakom sploh odrekajo pravico obstoja; malo boljše je na Ruskem, kjer so pa tudi proslavo tega dne pre-povedali. Le ena pokrajina je še ostala od stare poljske zemlje, kjer se narod lahko svobodno giblje, in to je Galicija. Tu je sedaj središče poljske kulture in narodnega življenja, tu tudi edino Poljaki lahko dajo duška svojemu pre-kipevajočemu narodnemu čustvu. In vendar še tu ne, kakor bi hoteli. Celu tu so Nemci s svojimi spletkami hoteli preprečiti veliko slavlje tega dne, a se jim je, hvala Bogu, ponesrečilo.

Ze v juniju so se vršile po vseh galiških mestih in večjih krajih grunwaldske slavnosti; krona teh slavnosti pa bo krakovska slavnost, ki bo obsegala sama tri dni: 15., 16. in 17. julija. In krakovska bo zato tako velika in vesela, ker je bil ravno Krakov prestolnica Vladislava Jagielke, zmagovavca križarjev in je še danes kulturno središče vseh Poljakov.

Vojska, katere spomin obhajajo te slavnosti, se imenuje v poljski zgodovini »velika vojna«. In ne zastoj. Več kot sto let so ležali križarji s svojo premočjo, katero je podpirala vsa zahodna germanska katoliška Evropa, kakor mōra nad Poljsko. Vedno so se pojavljali manjši in večji spori, a do kakega odločivnega koraka ni prišlo. Zraven Poljske pa je bila še ena pokrajina, ki je še bolj trpela pred vitezi, kakor Poljska. Bila je Litva in Žmudž, ki sta bili takrat še poganski, križarji pa so jih večkrat prišli »izpreobračati«. Zato

ravno je tako velikega pomena leto 1386., ko sta se Poljska in Litva združili v eno državo; Jagiello, vladar na Litvi, se je poročil z Jadvigo, vladarico Poljske in obenem sprejel sv. krst. Nato se je sam podal v svojo domovino in pridobil rojake za katoliško vero. S tem so bila križarjem tla izpodbita in niso mogli biti veseli tega dejstva. Le še Žmudž je ostala poganska in to so sedaj pošteno ropali.

Vendar kljub temu, da sta bili državi združeni v eno, je bil odločivni korak od poljske strani še nemogoč. Križarji so znali izrabljati domače spore na Litvi mej Jagielom in njegovim sorodnikom Witoldom. Ko je bil ta leta 1399. ob Vorskli od Tatarov popolnoma pobit, je šele uvidel, da je edina rešitev zanj in za Litvo, če se čim zvesteje oklene Poljske. Leta 1401. sta sklenila z Jagielom zvezo, po kateri je Witold ostal dosmrtni vladar na Litvi.

Seveda to ni moglo pomirjevalno vplivati na križarje. S Poljsko so imeli tudi obmejni spor in že takrat bi se moralo odločiti zanje biti ali ne biti, da jim ni bil na čelu tako miroljuben veliki mojster, kot je bil Konrad Jungingen. Ko je pa ta umrl in mu je sledil njegov brat Urh Jungingen, eden najboljevitajših med njimi, je tudi prišlo do odločitve.

Križarji so napadli poljske obmejne kraje in jih opustošili; v kneževini Žmudžki je pa nastal proti njim upor, podpiran od Witolda. To, da se je zanimal Witold za razmere na Žmudži, so vzeli križarji tudi za pretvezo, da so mogli začeti boj s Poljsko.

Ker pa nobena stranka še ni bila dosti pripravljena, zato so se začela pogajanja po posredovanju češkega in ogrskega kralja; a so se razbila. Med tem so se tudi Poljaki pripravili. Z Jagielom na čelu so se obrnili naravnost proti sedežu križarjev, Malborgu. Poljski vojski se je pridružil Witold z Litvini in Rusini, pa tudi Tatarov ni manjkalo; z druge strani pa je prišlo mnogo prostovoljcev s Češkega in Moravskega, med drugimi tudi Jan Žižka. Tako da je bila ta vojska res nekaka slovanska vojska, ki je postavila jez germanskemu prodiranju proti vzhodu. Na križarski strani pa so bili tudi vsi vitežki pustolovci iz cele zapadne Evrope.

Pri Grunwaldu in Tannenbergu sta zadeli obe vojski skupaj. Poljakom je pomagalo tudi neko naključje. Noč od

14. na 15. julij je bila jako viharna, vendar pa je posebno stresala svojo jezo nad križarji; tako da so vsi mokri in izmučeni prispeli na kraj bitve. Poljska vojska pa je bila splošno v dobrem stanju. Rano 15. julija se je boj začel in trajal do solnčnega zahoda. Od začetka je Poljakom malo slabo kazalo, potem se je pa obrnilo in ko je zahajalo solnce, so bili križarji popolnoma potolčeni. Zmaga je bila velikanska. Vendar je Poljaki niso tako izrabili, kot bi jo bili lahko. Iz neznanega vzroka se je Witold ločil od Jagielke. Ta je sicer oblegal Malborg, a ker so sosedje, posebno ogrski kralj, napadli poljske dežele, je moral odnehati in skleniti mir v Torunju.

Prva posledica te bitke je bila, da sta se Litva in Poljska še tesneje združili leta 1413. v Horodli. V Evropi pa se je od takrat ugled Poljske neprimerno povzdignil. Čehi so ponudili Jagielu celo kraljevsko krono; prišlo bi bilo bržkone tudi do tega, da bi se bili obe državi združili, a Jagiello ni maral Husitov v svojo državo in zato iz tega ni bilo nič. Križarji so še en čas životarili; bilo je tudi še par bojov s Poljaki; leto 1466. pa pomeni konec njihove moči; celo Malborg, njihova stolica, je prišel v poljske roke. Poljska se je razvijala na vse strani in postala najmočnejša država na evropskem vzhodu.

In vendar, kje je danes njena moč? Malborg je zopet nemški, Grunwald in Tannenberg sta v nemških rokah. Na nekem gričku mej tema dvema krajevma, kjer je stal ob času bitve cvet vitežtva, so postavili pozneje spominsko kapelico, ki je pa že vsa razpadla, tako da so danes samo še razvaline tam, in na teh razvalinah so leta 1901 postavili Nemci velik kamen z napisom:

»Im Kampf für deutsches Wesen, deutsches Recht, starb hier der Hochmeister Ulrich von Jungingen am 15. Juli 1410 an Heldentod.«

Ta kamen nam veliko pove. In ob tem napisu razumemo, kaj je bil Grunwald za nas tistega dne, ko je 45.000 vitezov in vojakov pokrilo bojno polje. Za pol tisočletja je zadržal tisti tok germanizma, ki sili proti vzhodu, in šele po tolikem času je prišel drugi mojster Bismarck, ki je dal železno nemško pest čutiti najbolj ravno Poljakom. In od takrat preganjanju in krivici ni več konca. Slabo je pod bar-

barsko rusko vlado, kar tako radi podudarjajo nemški listi, a še stokrat slabše je pod kultivirano nemško vlado, ki se z vsemi najrafiniranejšimi sredstvi maščuje nad ubogim narodom.

Grunwaldsko slavlje je za nemštvo slaba vest in zato so ga hoteli preprečiti; radi bi bili videli, da bi Poljaki ta dan molčali, a kako bi bilo mogoče molčati, če je srce polno slovesnega razpoloženja ob tako slavnem spomenu. Mi sami trpimo, zato razumemo, kaj se pravi za trpeč narod grunwaldsko slavlje, če prav ni večje bolesti, kot v nesreči misliti na srečne dni, kot pravi Dante. Nek znan Poljak se je izrazil nasproti Slovincu: »Slovinci ste mi jako simpatični, ne vem zakaj, bržkone zato, ker ste tako katoliški.« Tudi za nas je najprivlačnejša tista globoka verska poteza, ki kot rdeča nit prepleta vso poljsko zgodovino prav v današnje dni. In ker smo prepričani, da se bo ravno ta stran pri Poljaki vedno lepše razcvitala in najlepših sadov prinesla, zato se s tem globokejšim čustvom z njimi vred veselimo današnjega dne.

Protikatoliška gonja.

Ljubljana, 14. julija 1910.

Nestrpno je pričakoval osobito judovski časnikar, kaj da pove v včerajšnji seji ogrskega državnega zbora ministrski predsednik na tisto interpelacijo, ki jo je po Khuenovem naročilu stavil nanj pl. Thuroczy, z ozirom na boromejsko encikliko, ki jo je objavil kaloški nadškof Varosy. Popir, ki ga je natečkal katoliški (?) poslanec, ker so se protestanti sami premislili interpelirati, slove: 1. Ali je ministrskemu predsedniku znano, da je kaloški nadškof Julij Varosy objavil svoji duhovščini boromejsko encikliko papeža Pija X.? 2. Kaj misli ministrski predsednik ukreniti, da se eventualno ne moti mir med raznimi veroizpovedanji? — Nestrpno je pričakovala framacionska judovska vladna in protivladna klika, kaj da odgovori Khuen. Odgovoril Khuen ni tako bojevito, kakor so pričakovali zvesti njegovi oprode. Čez noč se je moralo nekaj zgoditi, da se je izpremenil čez noč kulturnobojni rjovevi lev v ponižnega psa, ki še laja, ko mu pokažeš pasji bič, a že gleda, da zbeži. Ali je dobil Khuen čez noč kak telegram? Ali se je čez noč Khuen premislil? Tega ne znamo, pač pa je zelo

LISTEK.

Deklè z biseri.

Angleško spisal H. Rider Haggard. — Prevel J. M.

(Dalje.)

IV. POGLAVJE. Miriam.

Počasi je potekal čas in nikogar ni bilo, ki bi bil motil naši znanki. Okolu treh popoldne se Rahela zbudi pokrepčana, toda lačna, in Nehušta ji ni imela dati ničesar razven zagotovila, da jima Amram kmalu prinese živeža. Jasno in na kratko razloži svoji gospodinji vse, kar se je zgodilo ter jo prosi, da pritrdi načrtu.

»Zdi se mi, da je dober,« reče Rahela in vzdihne, »in jaz sem zelo hvaležna tebi, Nehušta, in onemu Feničanu, ako je pošten človek. Tudi ne želim videti svojega očeta — vsaj še nekoliko let ne. Kako bi tudi zaježela po njem, ko vem in čutim, koliko hudega mi je prizadejal.«

»Ne govori o tem,« reče Nehušta, in zopet sta molčali.

Uro pred solnčnim zahodom pa zagleda Nehušta dva človeka, ki sta se pomikala proti onemu prostoru, kamor je vedno upirala svoje oči. Bil je Amram s sužnjem, ki je nosil nekak sve-

ženj na glavi. In opazila je, da se je sužnju razvezal sveženj, ki ga je na povelje svojega gospodarja položil na tla in ga zopet zavezaval. Kmalu nato pa sta počasi odšla proti obokanemu hodniku. Nehušta pohiti po stopnjicah, odklene vrata in pred njo je stal Amram.

»Kje pa je suženj?« vpraša Nehušta.

»Ne boj se; zanesljiv človek je in straži tam zunaj, ne da bi vedel kakaj. Ker sta gotovo lačni, sem vama prinesel tudi jedi. Pomagaj mi odvezati to vrvice.«

Culja je bila hitro odvezana in Nehušta je videla v njej kruh, meso, posodo z vinom in dva plašča, narejena po najnovejši modi.

Nato vzame Amram iz svojega žepa denarnico, v kateri je bilo toliko denarja, da ste ga imeli za več tednov dovolj. Nehušta ga hvaležno pogleda in hoče spregovoriti.

»Nobene besede,« je dejal hitro. »Dal sem svojo besedo in storil svojo dolžnost; to je vse. Ta denar mi tvoja gospodinja seveda z obrestmi povrne, kadar napočijo zanjo srenejši dnevi. Sedaj pa poslušaj: Vožnja na ladji je plačana in eno uro po solnčnem zahodu pojdemo na krov. Svariti pa vaju moram, da nikomur ne povesta, da sta kristjani, kajti mornarji imajo vero, da jim taki ljudje prinesejo nesrečo. Sedaj

se pokrepčajta, potem pa se preoblečita.«

Nehušta je bila hitro na vrhu strehe.

»Gospa,« reče, »prav sva storili, da sva zaupali temu možu. Sedaj se je vrnil in glej, kaj je nama prinesel.«

»Bog mu povrni, ker pomaga nesrečnim!« vzklikne Rahela in se željno ozre po vabljenih jedeh, ki jih je tako zelo potrebovala.

Ko sta se okrepčali, sta šli v žitnico, kjer sta se umili in nato preoblekli v krasna in blagodišča oblačila, ki so jima tako dobro stala, kakor da bi bila nalašč zanju narejena.

Mračilo se je že, ko sta bili gotovi. Vendar so še počakali nekoliko časa, tako da se je popolnoma stemnilo. Nato so se pa tiho splazili na ulico, kjer je stražil suženj, krepak in dobro oborožen človek.

»K nabrežju,« reče Amram; in odšli so dalje, izbirajoč take ulice, kjer je bilo najmanj ljudi. In dobro je bilo, da so tako storili. Takrat se je namreč zvedelo, da je Agripova bolezen smrtna; vojaki so razgrajali in so pijani hodili po trgih in večjih ulicah, vdirali v gostilne in zasebne hiše, kjer so pili na zdravje starega Harona, ki je imel kmalu odpeljati njihovega kralja v svojem čolnu.

Naši znanci so dospeli brez ovir do nabrežja, kjer jih je čakal majhen čoln

z dvema feniškima veslačema. V ta čoln vstopijo vsi razun sužnja in kmalu odvesljajo proti veliki ladji, ki je bila zasidrana kake pol milje od brega. Vozili so dobro, kajti noč je bila mirna, dasi je bilo soparno in so črni oblaki pokrivali obzorje. Na spodnjem krovu ladje je stal kapitan, kateremu je Amram predstavil svoji spremljevalki, ki sta, kakor je dejal, njegovi sorodnici, na potu v Aleksandrijo.

»Prav,« reče kapitan. »Pokažite jima prostore, kajti ladja odrine kakor hitro se vzdigne veter.«

In odpeljali so ju v kabino, kjer sta našli vsega dovolj, kar sta potrebovali. Na potu proti kabini pa je Nehušta slišala, kako je nek mornar s svetilko v roki rekel svojemu tovarišu:

»Tale ženska je pa močno podobna oni, ki sem jo danes zjutraj videl med kristjani v amfiteatru, ko so pozdravljali kralja Agripo.«

»Bogovi naj nas obvarujejo!« odgovori drugi. »Tukaj ne potrebujemo kristjanov, da bi nam prinašali nesrečo.«

»Kristjani sem, kristjani tja, toliko je gotovo, da se bliža nevihta, kakor vse kaže,« zagodrnja prvi.

V kabini se je Amram poslovil od svojih spremljevalk.

značilen odgovor tistega Khuena, ki je sam nahujskal judovske časnikarje v boj proti kaloškemu škofu. Khuen je rekel, da mu je objava enciklike znana zgolj iz časopisov. Iz vsega, kar mu je znano, da je izključena vsaka agresivna tendenca. Nato je povedal, da bo gledal na vzdrževanje verskega miru in na to, da se ne krši »jus placeti«. Khuenov odgovor je vzela zbornica brez vsake komedije na znanje. Primerjaje Khuenove izjave v zbornici in tiste, ki jih je prej podal s svojimi ministrskimi kuliji, pa vidimo, kako se je mož čez noč izpremenil. Znano je le, da se je mudil včeraj v Budimpešti pri Khuenu avstrijski poslanik pri Vatikanu, grof Szeczen.

Dunajski koadjutor nadškof ekscelenca dr. Nagl je v dunajskem škofijskem listu, ki je izšel včeraj, promulgiral boromejsko encikliko. Ob tej priložnosti je nadškof dr. Nagl izjavil poročevalcu »Reichspost«: »Jutri izide v dunajskem škofijskem listu enciklika, izdana povodom jubileja sv. Karola Boromejskega. Duhovščino bo gotovo zanimalo, da čita encikliko v avtentičnem prvotnem tekstu, ko je podala Apostolska Stolica potrebne izjave zaradi napačnega umevanja in prestave, kar izključuje vsak verski spor.« Nadalje izjavlja nadškof Nagl, da se po njegovem prepričanju publikacija po znanem vatikanskem komentaru ne more smatrati, da ima enciklika tendenco nasproti protestantizmu. Komentar je razbilil vsa napačna umevanja in zato proglasitev enciklike na Dunaju ne more biti povod za kakršnakoli nesporazumljenja. Enciklika je dozdej proglašena na Dunaju, v Budjevičah in v Zadru.

Komaj je poznalo svobodomiselnost časopisje, da je proglasil dunajski nadškof boromejsko encikliko, je zagnalo grozen krik in vrišč. Graško svobodomiselnost časopisje kriči, kar more in kar zna. Najneumnejše, znak boleste domišljavosti in neumne v se zaljubljenosti je, da se upajo sploh svobodomiselnosti in protestanti dajati nauke in svete katoliškimi škofom. Kaj briga brezverca, kaj je mar protestantu, kar proglasi katoliški škof svoji duhovščini, kaj proglasi višji pastir katoličanom. Prav je, da je objavil dunajski nadškof encikliko in to timbolje, ker ravno v Avstriji kale protestantje z gibanjem »Proč od Rima« verski mir.

V DOBI PARLAMENTARNIH POČITNIC.

Nemški voditelji se boje bodočnosti.

Te dni sta se oglasila nemška svobodomiselnost voditelja Chiari in von Stransky. Govorila sta svojim volivcem. Baron Chiari je povedal, da Nemci ne smejo dopustiti, da zapuste Italijani večino, ker so naravni zavezniki Nemcev proti Slovanom. Tožil je, da so imeli Nemci ob jugoslovanski obstrukciji zelo težavno stališče, ker se je šlo za laško fakulteto na Dunaju, za katero so Nemci le zato, ker je značaj fakultete provizoričen. Nato je povedal, kar itak zna ves svet, da se morajo spraviti Nemci s Čehi, ker drugače v državnem zboru ne bo šlo naprej.

Še bolj žalosten, kakor Chiari, je pa bil von Stransky. Mož dvomi, da se reši parlamentarna kriza jeseni. Razmere so take, da želi veliko poslancev,

naj bi se razpustil državni zbor. Kljub vsem dementijem se je v vladnih krogih večkrat govorilo tako, da vlada resno misli razpustiti državni zbor.

Socialno zavarovanje.

Včeraj je pododsek socialnozavarovalnega odseka rešil pred vsem §§ 61 do 65, ki govore o upravi bolniških blagajn. Po § 64 bodo imeli volivno pravico vsi zavarovanci, ki so dopolnili 20 let. Pododsek je odobril tudi načelo proporcijnih volitev. Rešili so tudi vprašanje o zastopstvu delodajalcev.

Po kratki razpravi je pododsek tudi odobril §§ 66 do 71, ki govore o finančni upravi okrajnih bolniških blagajn. Stopnjevanje prispevkov po spolu se je odklonilo, dovolilo se je pa, da se prispevki prestovoljnih članov določijo po starosti.

Končno se je priznala bolniškim blagajnam pravica, da smejo v soglasju z vlado brez omejitve nakupiti realitete za zgradbo zdravilišč in zavodov za rekonvalescente.

PRI NADOMESTNIH DEŽELNO-ZBORSKIH VOLITVAH NA MORAVSKEM

za prioborski okraj je zmagal krščansko-socialni kandidat Horák, kaplan v Hukvaldeh. Mandat je bil prej v agrarnih rokah.

OŽIVLJENA ALBANSKA VSTAJA.

V Severni Albaniji se je zopet pojavila albanska vstaja. Albanci so razljudeni, ker so Turki usmrtili več voditeljev. V Gilanu je koncentriranih 10.000 Albancev. Turki bodo morali poslati nad Albance cel armadni zbor.

PRED GRŠKO - TURŠKO VOJSKO?

Rusko časopisje objavlja senzačna poročila iz Aten. Grki so zaradi turškega bojkota grozno razburjeni. Vlada ljudstva ne more več krotiti. Kralj je brez moči in ne more več pomirjevalno vplivati, ker bi ga to stalo krono in prestol. Turki kljub ugovoru velelasti vedno odločnejše izvajajo protigrški bojkot. Grki se mrzlično pripravljajo na vojsko proti Turkom. Noč in dan prevažajo vlaki vojake in orožje. Tudi Turki se ne obotavljajo in mobilizujejo del svoje armade proti Grkom. Rusko časopisje naglašja, da nikakor ni izključeno, da nastopijo Rusija in ostale velesile s silo.

KULTURNI BOJ NA ŠPANSKEM.

Po madridskih poročilih se prekinjejo diplomatske zveze med špansko vlado in Vatikanom. Pogajanja so se že prekinila.

PORTUGALSKA PRED VSTAJO.

Lizbonski republikani računajo z vso gotovostjo, da se proglašijo v kratkem Portugalska za republiko. Viharni shodi sledi vsak dan. Letaki se razširjajo, ki dolže kraljevo rodbino, da je povzročila finančni bankrot in zahtevajo, naj se odstavi dinastija. Kralj se upa na lico le z največjo previdnostjo. Na armado se ne more zanašati.

BOJ MED PORTUGALCI IN KITAJCI.

Na otoku Colovan se je bil boj med Portugalci in kitajskimi roparji. Boja se je udeležila iz Makao odposlana topničarka. Po prvem poročilu se zdi, da so premagali Portugalci Kitajce, a drugo naglašja, da so osvojili Kitajci portu-

galsko postojanko, da je boj včeraj še trajal in da je na Colovanu proglašeno obsedno stanje.

GROZODEJSTVA V NICARAGUI.

General Estrada je ukazal brez obzora ustreliti kot veleizdajalce 32 vjetih vladnih častnikov, ki so jih Estradovi vojaki grozno mučili, predno so jih ustrelili. Mehika namerava posredovati, da nastane v Nicaragui red.

Dnevne novice.

† S. K. S. Z. ima 21. t. m. svojo letošnjo skupščino, h kateri naj bi poslala posamezna društva svoje zastopnike. Obravnavala se bodo važna vprašanja. Vabila je razposlala S. K. S. Z. v Ljubljani slovenskim izobraževalnim društvom tudi po drugih deželah.

† Iz liberalnega časopisja. Celjski »Narodni Dnevnik« piše, da je na ustanovnem shodu »Slovenske Straže« v kak način je Gostinčar »neizogiben«. Če stinčar. Kdo bi mislil, da zna »Narodni Dnevnik« Gostinčarja tako lepo pohvaliti. Da — pri obstrukciji proti laški fakulteti se je posebno pokazalo, na kak način je Gostinčar »neizogiben«. Če bi bila obstrukcija odvisna od ljubljence »Narodnega Dnevnika« dvornega svetnika Ploja, bi danes ne pisali o zmagi slovenske obstrukcije, ampak o porazu. Ta Ploj je najprej pravil, da ne more govoriti nad tri ure, ko je bilo treba govoriti, je pa rekel, da bo govoril 2inpol uri in ni hotel pristati na to, da bi sebe zamenjal s kakim drugim poslancem, ki kaj zdrži. Tako so le naši poslanci stali v resničnem boju in »Narodni Dnevnik« ima prav, ako pravi, da je Gostinčar »neizogiben«.

— »Slovenski Narod« piše, da dr. Šusteršič namerava odnehati ker je izrazil mnenje, da bo zbornica v jeseni stala skoro gotovo pred izpremenjenim položajem. Če bi »Slovenski Narod« zapisal, da dr. Ploj želi odnehati in da mu je vsa stvar jako neprijetna bi moral imeti prav. Gotovo je, da so in bodo v resničnem boju le naši poslanci. — Celjski »Narodni Dnevnik« radi volitev na Moravskem češkimi agrarcem namiguje, naj na Dunaju ne bodo politični zavezniki naših »klerikalcev«. Kakor mi vemo, so češki agrarci na Dunaju sploh zavezniki Slovencev v boju za njihove pravice in če »Narodni Dnevnik« želi, naj bi se agrarci, ti krepki podporniki slovenske obstrukcije, izneverili, je to znamenje, kdo želi odnehati in kako je gotovim zaveznikom slovenskih liberalcev neljub odločen boj proti vladi. »Narodni Dnevnik« pravi namreč o čeških agrarcih, ki so, kakor zgoraj rečeno, vedno bili v parlamentu samo in izključno le zavezniki in podporniki pravične slovenske stvari: »Človeku je to zavezništvo toliko z naprednih kolikor s praktično političnih ozirov zares neumljivo.« Hm, hm — kakor bi iz svojih praktično političnih ozirov« govorila dv. svetnik Ploj in baron Bienerth... »Sočasno, ta čudna čestilka svetega Cirila in Metoda, se pod poročilom o 25letnici »Družbe svetega Cirila in Metoda« navdušuje za kulturni boj na Španskem. Ali je to tudi duh sv. Cirila in Metoda?

† Otvoritev »Društvenega doma« v Dol. Logatcu se vrši dne 15. avgusta

f. 1. Opozorjamo že danes vsa sosednja društva, da ta dan ne prirejajo večji prireditve in se udeležijo slovesne otvoritve »Društvenega doma« v Dol. Logatcu. Da bode omogočena večja udeležitev, se vrši prireditve popoldan bogatim sporedom, kateri se pravčasno objavi. Dolenjci, Notranjci, 15. avgusta dan vsi v Dol. Logatec!

† Nekaj za mladino. Iz Trsta napišejo: Dr. Žerjav je osnoval med drugimi svojimi »velikimi napravami« tudi »Agro-Merkurja«, katerega je hotel takoj pripeti na nebni obok. Ustanov je tudi v Trstu podružnico, kjer je nastavil za ravnatelja nekega nemškega žida, ki je pa s svojim vodstvom spravil »Agro-Merkur« na rob propada. Tako je v Furlanijo prodal okrog dva set vagonov koruze, ki je pa dobila hlezen »pelagro«, zato jo je vlada konfiskovala in leži ta koruza v Monfalcone, kjer jo ne smejo prodajati! Jud je z »Agro-Merkur« kupil tudi ogromno množino pšenične moke. Pri neki mlinu v Zagrebu je napravil sklep, s katerim imajo še sedaj 120 (stodvajset) vagonov moke po 45 K za kvintal. Ta moko, ki je slabejše kakovosti, je danes mogoče prodati k večjemu po 32,50 h za 100 kg! Ker je imenovani mlin v Zagrebu prišel v konkurz, bodo sedaj upniki zahtevali odškodnino (krog 14 tisoč kron!). Tudi so tukaj neprestan revizije. Govori se marsikaj. Ker in »Agro-Merkur« v svojih pravilih, mora imeti vsak član toliko deleže kolikor mu jih določi odbor, se bo dr. Tavčarju določili toliko deležev, da bo končno rad popolnoma prepust komando pri »Narodu«.

† Promoviran bo v soboto 16. t. m. v slavnostni dvorani dunajskega visokolišča za doktorja medroslovja gos Mirko Božič, član »Danice«. Naj najiskrenejše čestitke!

† Liberalni učitelji se zelo razburjajo, kadar jim očitamo protikrščanski mišljenje in delovanje. V »Naši bodočnosti«, ki jo izdajajo liberalni učitelji za šoli odraslo mladino, pa beremo danes članek »Zločin in kazen«, kjer brez ozira na Boga razlaga zločin in kazen iz stališča laične morale in Jezusa Kristusa stavlja v eno vrsto Giordanom Bruno in Husom. Nra nost, trdi glasilo liberalnih učiteljev, »vzgojo« šoli odrasle mladine, je odvisna od vsakokratnih nazorov človeške družbe, »kaznjiva so tista dejanja, ki so družbi nevarna in škodljiva.« in dobro sta le prigodna pojma. Če liberalni učitelji šoli odraslo mladino tako vzgajajo, se ni čuditi, če je tak podivjana. Čuditi se je le temu, kak liberalni učitelji, ki se dan za dnem svojem časopisju bahajo s svojo močjo, dostojno in značajnostjo, zatajujejo svoje prave misli in nazore, če jih kdo potji za njih protikrščansko žilo.

† Ustanovni shod »Slomškov podružnice« za vrhniški sodni okraj se vrši na Vrhniki v ponedeljek dne 18. t. m. Kolegi in koleginje, pa tudi prijatelji učiteljstva, ki z nami čuti in hočete z nami delati, se vabite, da tega važnega sestanka vdeležite v na obilnejšem številu. Pokazati hočem da se tudi učiteljstvo zaveda in se hoče organizirati. Shod bode lep in sijo, ker obeta se nam udeležba od vse strani, iz Ljubljane, Gorenjske in Dolenjske. — Spored: Ob deveti uri dop

Na svetovni razstavi v Bruselju.

Bruselj, 13. julija 1910.

Ko se je pred nekoliko leti izrekla misel o svetovni razstavi v Bruselju, dvignili so se dvomi, da-li bi bilo pripravno prirediti svetovno razstavo zopet v Belgiji, kajti preteklo je komaj pet let odkar se je vršila svetovna izložba v največji orožarnici sveta, v Lutihu (nemški: Lütich, francoski: Liège).

Svetovna razstava, ki se odpira pred vratmi belgijske metropole, nam spričuje, da je bila misel srečno izpeljana. Bruselj ima sam na sebi vrlo kozmopolitičen značaj, je metropola one dežele, koja stoji v ospredju industrijskega in trgovskega razvoja. Ni se torej čuditi, da se 25 držav, med temi 19 oficijelno, udeležuje tega kulturnega turnirja. Na razstavi zavzema Belgija okroglo 70.000 m² ne vstevši umetniško in kolonijalno razstavo, Francija s kolonijami Alžir, Tunezijo, zapadno Afriko, Madagaskar in Indokineško 39.000, Nemčija 35.000, Anglija 22.000, Italija 11.000, Holandska 3800; dalje so oficijelno zastopane sledeče države: Španija, Švica, Dansko, Luksemburg, Grčija, Turčija z Egiptom, Monako, Brazilija, Peru, Urugvaj, Nicaragua, Haiti, Perzija, San Domingo, Kineška. Privatne kolektivne razstave so razporedili: Avstrija, Rusija, Združene države, Kanada in Japonska,

V zadnjih letih zaznamujemo toliko novotarij na vseh poljih umskega delovanja, da aranžerjem pač ni bilo težavno prirediti razstavo, ki nudi doslej še nepoznane novosti, tako da se pač vsakomur izplača, kdor se napoti v Bruselj. Spričo današnjih izbornih komunikacijskih razmer je tudi nam Slovincem le »mačji skok« v Bruselj: ako zapustiš ob 7. zjutraj Ljubljano, presedeš ob 11. uri 9 min. dopoldne na Jesenicah na brzovlak, boš, vozeč se čez Ture, udobno kosil v restavracijskem vozu, v večerni zarji te bodo pozdravljali monakovski stolpi in komaj se boš dobro naspal, bode že pred teboj vstajala mogočna kelmorajnska stolnica in ob 11. dopoldne boš že lahko šetal po bruseljskih bulevardih. Iz Ljubljane torej 27 ur vožnje z brzovlakom. Ali o tej točki bo še pozneje govora.

Neizmerno bogastvo je na svetovni razstavi nakopičeno, deloma od Belgijcev, deloma od pripadnikov drugih imenovanih držav. Mejttem ko prinaša Belgija na ogled vse panoge umetnosti, vede, trgovine in industrije, ki se goje v njenem območju, so se ostale države potrudile, pokazati produkte, ki slove takorekoč kot narodna posebnost. Po kakovosti razstavljenih predmetov razločujemo na svetovni razstavi sledeče predmete: 1. vzgoja in poduk; 2. umetnost; 3. nastroji in pripomočki književnosti, vede in umetnosti; 4. mehanika; 5. elektrika; 6. prometna sredstva; 7. poljedelstvo; 8. vrtnarstvo in

drevoreja; 9. gozdarstvo, lov, ribištvo; 10. hranila in živila; 11. rudokopi, metalurgija; 12. arhitektura in pohištvo; 13. tekstilna in suknena industrija; 14. razne industrije; 15. socialna ekonomija; 16. higiena, javna dobrodelnost; 17. praktičen poduk, gospodarske šole in ženska ročna dela; 18. trgovina in kolonije; 19. vojna tehnika: na suhem in na morju; 20. sport; 21. kongresi in konference.

K temu pridejo dopolnilne in naknadne izložbe, okolu 60 kongresov, predavanja, velike slavnosti, pevske tekme. Tako se n. pr. vrši dne 24. julija v slavnostni dvorani velikanska pevska tekma, koje se udeleži nad 400 pevskih društev iz cele Evrope; nastopilo bo nad 12.000 pevcev. Med drugim bo tekmovalo tudi češko pevsko društvo »Hlahol« iz Plzna, ki si je leta 1900 na svetovni razstavi v Parizu priborilo prvo ceno. Ker se nameravam s češkimi pevci 24. t. m. zopet podati v Bruselj, Vam bom svoječasno sporočal o tej tekmi.

Pa ne samo podučljivega nam nudi svetovna razstava mnogo, tudi način, kako se predočuje obiskovavcu, pokaže mnogo okusa in umetniškega umevanja. Umetnost mavcove stukature (Gipsstukatur) je n. pr. zadnji čas tako napredovala, da je v stanu stvarjati zgradbe, ki mogo kljubovati stoletjem. Tako vidimo na svetovni razstavi mnoge monumentalne zgradbe iz mavca. Neprestano biva oko prijetno

varano in mnogi ho s trdim predmeto otipaval zidove in stebrovje, da se pr priča o izvoru gradiva. Mavčeva stuktura je bila pa tudi v tako obilni meri in ne tako umetniški način uporabljena, da bo tudi najstrožji kritik priznal da bruseljska razstava prekaša v estetičnem okusu vse prejšnje. Prvo so dali znameniti umetniki svoj talent na razpolago, da tudi zunanost zgradb dobil pravo umetniško lice.

Davno že tekmuje Belgija v svetovnih razstavah s Francijo. Leta 1894. bila svetovna izložba v Antwerpen leta 1897. v Bruselju, leta 1905. v Lutihu. To je prizadetje, najti nove višje izvoza za domačo industrijo, koje Belgija, kot mala država proizvaja na svojo potrebo. Industrijska povzdiga Belgije datuje od utrditve njene neodvisnosti. Mnogo bogastva se steka Belgijo iz njenih kolonij, ki so oser desetkrat večje nego materinska zemlja in koje postavljajo Belgijo na četrto mesto med kolonijalnimi velesilami. Letos prirejajo torej Belgijci že svojo sedmo svetovno razstavo. Zanimivo je, da je izložba privatno podjetje, nahajajoče se pod državnim nadzorstvom. Država se je zaveza poravnati v slučaju izgube deficit visokosti enega milijona frankov, služaju dobička dobé akcijski »Compagnie de l'Exposition« samo odstotke; ostali prebitek se obrne v dobrodelne namene.

sveta maša pri Sveti Trojici, po maši zborovanje v »Društvenem domu«, ob eni uri popoldne banket v hotelu pri »Črnem orlu«. Da bode mogoče goste dobro postreči, nujno prosimo, da se vsi tisti, ki se hočejo sestanka udeležiti, blagovolijo takoj javiti. Pisma naj se naslovijo na g. Robert Ziegler-ja, učitelja na Vrhniki.

+ Promocija. Velečastiti gospod Frančišek Kulovec, gojenec Augustineja, bode jutri 15. promoviran za doktorja bogoslovja. Najiskreneje čestitke!

+ Deželni šolski svet v Gorici bo v soboto imel sejo pod predsedstvom namestnika princa Hohenlohe. Razpravljal bo ustanovitvi slovenske in laške gimnazije v Gorici. — Prav bi bilo, da bi se kaj ukrenilo tudi glede začetka šolskega leta na goriški gimnaziji, ki se ima začeti na praznik. To se mora izpremeniti!

— Kongres v Solnogradu. Obširen in popoln program se bo dobil natisnjen ob prihodu v Solnograd. Tu prinašamo najvažnejše. Ponedeljek, dne 18. julija, ob pol 7. uri zvečer slovesna otvoritev v stolnici. Pričujoče narode se pozdravi v njihovih jezikih. Torek, 19. julija. Ob osmih zjutraj v stolnici: Govor prevzv. knezoškofa dr. Napotnika, pontifikalna sveta maša. Zvečer ob pol osmih slovesno zborovanje v stolnici. Nato počestitev Matere božje na stolnem trgu. (Cel dan zborujejo odseki in marijanske kongregacije po sporedu, ki ga udeleženci prejmejo v Solnogradu.) Sreda, 20. julija. Ob osmih zjutraj v stolnici: Govor prevzv. pasavskega škofa barona Ow, pontifikalna sveta maša. Zvečer ob sedmih procesija iz »Kollegienkirche« v stolnico, tam slavnostno zborovanje. Pri resolucijah pritrjujejo narodi v svojih jezikih. Zaključek. (Tudi ta dan zborujejo po določenem programu odseki in Marijine družbe.) Za one, ki ostanejo še četrtek, 21. julija, ob šestih zjutraj, skupno sv. obhajilo. Ob osmih iz Andrejeve cerkve procesija k bližnji Marija Plain, tu govori nadškofa iz Frajinga, nato sv. maša na prostem, papežev blagoslov, Te deum. Petek, 22. julija, božja pot s posebnim vlakom v staroslavni Altötting. — Prihlaka za maševati vsem duhovnikom od štirih zjutraj naprej v vseh cerkvah. (Pojasnila daje: Auskunfts-bureau, Universitätsplatz 1.) Pri procesijah in drugih opravilih smejo duhovniki rabiti rohet le, če so v talarju. — Vsi duhovniki-udeleženci kongresa, ki imajo od svojega škofa jurisdikcijo, jo imajo tudi za ves čas kongresa v Solnogradu, in sicer tudi za rezervate. — Celebret nadomestuje vstopnica. — Na notranji strani vstopnice je narisan načrt mesta Solnograda. — Ako žele posamezni narodi posebne pobožnosti in prireditve v svojem jeziku, so zato določene posamezne cerkve. Slovincem je določena cerkev sv. Boštjana (Sebastianskirche). — Udeležence sprejme pripravljani odbor na kolodvoru v Solnogradu ter jim označi določeno stanovanje in da vstopnice, ki stanejo po 1 K. V vlaklu se razdele za primerno nizko ceno znaki v narodnih barvah. Odpelje se v ponedeljek zjutraj z južnega kolodvora ob sedmih, dospje v Jesenice ob 9. uri 3 minut, čez Področico v Beljak 10:45. V Beljaku se prestopi na brzovlak 12:10 ter dospje v Solnograd ob 5. uri. Glede 20odstotnega popusta železniška uprava še ni odgovorila. Tudi to se pravčasno še objavi. V orientacijo navedeno celo ceno. Iz Ljubljane v Solnograd sobotni vlak tretjega razreda 11 K 20 h in nazaj ravno toliko, doplačilo na brzovlak iz Beljaka v Solnograd 2 K 20 h. Če pride popust, se petina celi vsoti odbije.

— Razpust železniških strokovnih organizacij? V slovenski prilogi »Časopisa železniškega uradništva« čitamo pod tem naslovom: Pravijo, da vlada namerava razpustiti vse stanovske organizacije. No, to najbrž ne bo res. Račlovedni smo, kako bi naša vlada rešila to »vprašanje«. Morda ima na piki le slovenske organizacije. Pravico ima, da to poskusi, dvomimo pa, da ima dovolj moči za to najnovejšo avstrijsko posebnost. Vlada naj da vsakemu svoje, pravična naj bo, pa nehajo vse organizacije same od sebe.

— Naši akademiki v Trstu. V soboto dne 6. avgusta bodo imeli naši slovenski akademiki pri Sv. Ivanu pri Trstu sestanek in sicer se bo vršilo njih posvetovanje v novih prostorih našega kršč. soc. društva. Njim na čast prirede Svetoivančanje drugi dan v nedeljo, dne 7. avgusta veselico, katere čisti dobček je namenjen naši najpriljubljenejši družbi »Slovenski Straži«. Ni nam še znano, če se udeleži tega slavlja »oče« naših akademikov, a pričakujemo ga prav željno tudi mi akademiki, ker ga že dolgo časa ni bilo v naši sredi. Dasi vemo, da se bodo naši Sokoli

jezili tudi nad to slavnostjo, ne moremo vendar imeti toliko usmiljenja do njih, da bi ne pilepili slovenskih lepakov, s katerimi povabimo tržaške Slovence v našo sredo.

— Vič - Glince. — Za praznik rožnodolskega delavstva dne 17. julija, vlada vsesplošno zanimanje in v domači župniji nepopisno navdušenje. Vrli Rožnodolci razsvetle v soboto zvečer razun kapelice, tudi svoje domove in razobesijo zastave na čast presvetemu Srcu Jezusovemu. Za procesijo s kipom presvetega Srca, ki pojde iz župne cerkve svetega Antona v kapelo, priglasilo je udeležbo že več naših društev korporativno z zastavami. Prosim vsa ona društva, ki še niso prijavila udeležbo, da to čim prej store, da bo mogoče določiti spored procesije. Vabimo tem potom še enkrat vsa naša društva, da se te pomembne slavnosti udeležijo. Prijave prosimo na župni urad sv. Antona na Viču. Pričetek slovesne pobožnosti ob pol treh popoldan v župni cerkvi svetega Antona na Viču.

— Utonil je 7. t. m. v Renčah pri Gorici v reki Vipavi 4letni Klavdij Mozetič. Prišel je s svojo materjo iz Egipta (Kajire) domov na počitnice. Tekal je rad ob Vipavi, v katero je padel in utonil.

— Izlet v Vrata k otvoritveni slavnosti. Izletniki, ki se nameravajo odpeljati z večernimi vlaki v soboto, se opozarjajo, da vozi osebni vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob deseti uri zvečer, do Trbiža in ne samo do Jesenic, kakor je označeno v večini vozniških redov. Prenočišča se dobe tudi v Mojstrani in sicer pri Josipu Zupanu poleg kolodvora, pri Šmercu in v hotelu Triglav v vasi, eventualno tudi v gostilnah Rabič, Požganc in Železnik. Pripomnimo tudi, da je ravno sedaj Peričnik tako veličasten, kakor že mnogo let ni bil.

*** Pazar, slovenski planinci.** V zalogi »Slovenskega planinskega društva« je še velika množina brošurice »Golica in Kadilnikova koč« ki jo je spisal in priedeljeval vezanimiva popotna pisma staroste slovenskih planincev Franceta Kadilnika iz let 1860. do 1878. g. dr. Jos. C. Oblak. Slovenski planinci, sezite po tej lični knjižici, ki se dobiva v knjigarnah in v Kadilnikovi koči!

— Pobegnil je od vojakov Franc Strempl, doma iz Sorice na Kranjskem. Preteklo soboto so ga aretirali v Žihpolju in izročili vojaški oblasti.

— Vlom in tatvina. Dne 7. t. m. je v Spodnjem Logatcu dosedaj še neznan potepuh vlomil v hišo št. 22 in med gospodarjevo odsotnostjo ukradel 36 K vredno uro in 120 K denarja. — V Loškem potoku je neki Alojzij Lanzinger ukradel gostilničarju Jožefu Moharju 25 K vredno sukno in 25 K denarja ter jo neznan kam popihal.

— Domobranske orožne vaje. Zadnje domobranske orožne vaje se vrše od vštete 20. avgusta do 16. septembra.

— Zvezo slovenskih čebelarjev so ustanovili v Sofiji na kongresu slovenskih čebelarjev. Prihodnji kongres te organizacije bo v Belgradu.

— Prve letošnje žrtve Jungfraus. Poročali smo, da se je v minulem tednu podalo 12 mož iz Eismeer na Bergličko (3299 m), in sicer dva nemška turista in 10 vodnikov. Slednji so nosili provijant za koč, prva dva sta pa bila namenjena v sremstvu dveh vodnikov pohoditi Jungfrauski vrh. Kakih 100 m pod Bergličko jih nenadoma zasuje snežni plaz. Obadva turista in pet vodnikov je mrtvih, dva vodnika sta pa težko ranjena. Med mrtvimi je tudi Peter Inäbnit iz Grindelwada, ki je lansko leto spremljal na Jungfravo slovenska turista Jankota Mlakarja in Alojzija Cilenskega. Bil je ljubeznjiv in skromen mož.

V DOBI SLOVANSKE VZAJEMNOSTI.

V torek so se začele po celem poljskem kraljestvu svečanosti za proslavo poljske zmage nad Nemci pri Grunwaldu. Med tem, ko se z vseslovenskega kongresa v Sofiji pošiljajo poljskim bratom pozdravi ob priliki značilnega slavlja borbe slovanstva proti germanstvu, pa se poroča iz Varšave, da je tamkajšnji generalni guverner Skallona izdal okrožnico, v kateri prepoveduje vse grunwaldske slavnosti v ruski Poljski. V sled tega se bodo vršile vse tozadevne velike svečanosti samo v Varšavi in Lublinu. Ruski slovanofili so zastopani na vseslovenskem kongresu v Sofiji po predsedniku ruske duge Gučkovu in drugih, a medtem njihova slovanofilska reakcionarna vlada izdaja vsled komande iz Berolina fermane, podobne onemu guvernerja Skallona. To se godi v času, ko grme v Sofiji topovi in se pené čaše šampanjca na čast slovenski vzajemnosti.

Ljubljanske novice.

Ij Slovanski narodnogospodarski kongres v Ljubljani. Slovansko narodnogospodarsko društvo na Dunaju priredi s sodelovanjem glavnih osrednjih organizacij poljedelskih, obrtnih in trgovskih iz vseh slovenskih dežel Avstrije dne 14. in 15. avgusta t. l. v Ljubljani (o priliki kongresa gasilcev) slovenski narodnogospodarski kongres. Ta kongres bode podlaga osnovanju trajnih gospodarskih stikov med slovenskimi avstrijskimi narodi. Pridno se dela, da bi prišlo na tem kongresu do ustanovitve državnih zvez in sicer poljedelske zveze, obrtne in ev. tudi trgovinske. Iz slovenskih dežel prihajajoče prijave pričajo o razveseljivem zanimanju, ki ga je vzbudilo to početje k okrepcanju slovenske vzajemnosti v gospodarskem taboru. Vse potrebne informacije daje »Slovenská národohospodářská společnost« na Dunaju.

Ij Imenovanje. Zdravnik tobačne tovarne v Ljubljani g. dr. Ivan Zajc je imenovan za zdravnika tobačne tovarne II. kategorije s prejemki X. čipovnega razreda državnih uradnikov.

Ij Ljubljanski magistrat in mesarji. Mestni magistrat nam poroča: Koncem zadnjega tedna so ljubljanski mesarji, ne da bi bilo zato dejanske potrebe, samovoljno in brez obveščanja mestnega magistrata tako izdatno vzdignili cene govejemu mesu, da so celo v Pragi, Dunajskem Novem mestu in drugod nižje cene kot v Ljubljani. Z ozirom na to je danes ljubljanski župan pozval »Zadrugo mesarjev in prekajevalcev«, da vpliva pri svojih članih, da nemudoma znižajo cene govejemu mesu, ker bo sicer primoran predlagati občinskemu svetu v varstvo konzumentov primerne predloge. Dognalo pa se je tudi, da se mesarji na Vodnikovem trgu, ki imajo stojnice ob Mahrovji hiši, nikakor ne drže cen, ki so jim bile določene v smislu sklepa občinskega sveta z dne 1. julija 1908 in po katerih bi morali prodajati meso I. vrste s priklado kg à 1 K 14 vin., II. vrste s priklado kg à 1 K in III. vrste s priklado kg à 90 vin. Občinski svet je bil namreč tem mesarjem dovolil stojnice le radi tega, da bi ceneje meso prodajali, s čimur bi bilo pomagano predvsem revnejšim slojem. Ker so ti mesarji na stojnicah tudi poskočili s cenami, jih je mestni magistrat danes pozval, da tekom osem dni odstranijo z Vodnikovega trga stojnice, kakor jim tudi prepoveduje po preteku tega roka tamkaj prodajati meso.

Ij Tukajšnji domobranski polk se je danes ob 11. uri povrnil iz vaj iz Notranjskega. Na čelu je korakala in igrala godba, moštvo pa je šlo za njo, kakor da bi bilo odšlo še le iz vojašnice. Občinstvo se je izražalo o godbi pohvalno in je tudi priznanja vredna, ker so se v teku pol leta izučili priprosti fantje toliko, da je polk že lahko nastopil z godbo javno, kar je zares nekaj izrednega.

Ij Nova iznajdba Slovencea. Uradnik južne železnice gospod Z. Maslè je iznašel napravo, ki izključuje trčenje vlakov. G. Maslè je s svojo iznajdbo odpoval na Dunaj.

Ij Umrl je danes v Cegnarjevih ulicah št. 8, ob osmi uri zjutraj znani izvošček Ivan P u k e l s t e i n, star 48 let. Včeraj je še hodil okolu, proti večeru ga je zadel mrtvoud. Bolehal je že dalje časa. Pogreb bo jutri ob peti uri popoldne.

Ij Smeti ne morejo nekatere stranke oddati po štiri do pet dni, tako da nič več ne vedo, kje in kako bi jih hranile. Nabiralcev smeti ni od nobene strani! Če ne bo takoj reda, bodo stranke pričele smeti metati na ceste, da se bo videlo — kak vzoren red imamo v napredni Ljubljani in bodo tuji takoj pri vhodu v Ljubljano imeli pri rokah napredno razstavo.

Ij Za predsednika »Glasbene Matice« je bil namesto odstopivšega gosp. Štrifofa včeraj izvoljen g. dr. V. Ravnihar, predsednik »Akademije«.

Ij Prijatelj ga je izdal. Leta 1909. je pobegnil iz ljubljanske deželne prisilne delavnice kaznjenež Jožef Müller, ki ga pa vsled njegove prebrisanosti niso mogli zaslediti do zadnjega časa. Kljub temu, da ni še bogve kako star, je bil že 17krat kaznovan ter je že mnogo prese-del tudi po težkih ječah. Ko je pobegnil, si je preskrbel civilno obleko, tujo delavsko knjižico in je menda tudi v onem času izvršil v Trbižu večjo tatvino. Preteklo nedeljo pa ga je aretovala celovška policija v nekem žganjetoču. Izdal ga je njegov prijatelj, ki je bil aretovan, ko je razsajal v gostilni.

Ij Dela v Grubarjevem prekopu. Piše nam tvrdka, ki izvršuje dela, da je vsega skupaj zaposlenih 647 delavcev. Dosedanjí gospod nadzornik dela ni zapustil in državno nadzorstvo sploh ni interveniralo.

Ij Aretovali so 67letnega Jožefa Pibrovca iz Kroke, katerega tukajšnje deželno sodišče zasleduje v policijski tiralici zaradi hudodelstva težke telesne poškodbe. Policija ga je izročila tjakaj.

Ij Skupaj trčila sta danes na križpotu Resljeve in sv. Petra ceste kole-sarja delavec Anton Mikuš in mizarški pomočnik Ivan Avbelj. Slednji je ne-prenevidno vozil in zadel v Mikuševu sprednje kolo. Mikuš se je pri padcu poškodoval na nogah in si tudi pokvaril kolo.

Ali ste že odposlali položnico „Slovenski Straži“?

Telefonska in brzojavna poročila.

LIČKA ŽELEZNICA.
Budimpešta, 14. julija. V današnj seji hrvaško - srbske koalicije se bo razpravljalo o zgradbi ličke železnice in bodo hrvaški delegati posredovali pri ogrski vladi, da se s to zgradbo v smislu zakona čimprej prične.

VELIKA POVODENJ.
Simla, 14. julija. Jnd je poplavlil velik del okraja Deri Ghezi Kan. Podrlo se je mnogo hiš, templov in moše. Na stotine ljudi je brej strehe.

ŽELEZNIŠKA NESREČA V KALIFORNIJI.

New York, 14. julija. V bližini mesta Meca v Kaliforniji je skočil iz tira nek ekspresni vlak železnice Southern Pacific iz doslej še neznanih vzrokov. Nesreča je zelo velika, ker je bil vlak v polnem teku. Nesreča se je zgodila na ovinku. Železniški stroj je padel po strmem železniškem nasipu. Prva dva vozova sta se razbila, medtem ko so ostali zdrknili po strmem pobočju v nižino. Šest oseb je ubitih, 30 pa težko ranjenih.

HOFRICHTER V JEČI.

Möllersdorf, 14. julija. Dognalo se je, da se je Hofrichter hotel sporazumeti s stražami in nadzorstvenimi organi, katerim je obljuboval kraljevske nagrade, ako se mu posreči beg. Dotične osebe so to naznanile predstojnikom, na kar se je Hofrichterja zelo strogo zastražilo. Na izprehodu mora hoditi sam, med tem ko se je doslej hodil skupno srpehajat z nekimi bivšimi poročnoikom in praporščakom. Tudi pi-sarniških del mu ne izroče več. Večino dneva je zaprt v samotni ječi.

Razne stvari.

Kako živi morilec naše cesarice?
Iz Londona se poroča: Harry de Winat, zastopnik pariškega jetniškega kongresa, je obiskal švicarsko jetnišnico Lechere in videl tamkaj tudi morilca naše cesarice Lucchenija. Luccheni je bil trikrat zaradi nepokorščine zaprt v temni celici. »Našel sem ga«, pripoveduje omenjeni strokovnjak, »zelo zadovoljnega in veselega v visoki svetli dvorani, s krasnim razgledom na genevsko jezero, ko se je bavil s knjigoveskimi deli. Delati mu pravzaprav ni treba, ako nima veselja. Star je 30 let, močan, krepak mož, ki se skoro vedno smehlja. Luccheni se počuti, kakor je dejal, zelo dobro in dobiva vsak dan dobro jed s steklenico vina in štirimi cigaretami. Četudi se dela včasih norega, vendar je popolnoma normalen in čita z užitkom Montesquieuja, Diderota, Dickensa in Rousseauja. Njegova celica je dvakrat večja kot so druge celice. Ima udobno posteljo, električno luč in omaro, polno knjig. Na steh celice je polno razglednic, ki so mu jih darovali sojetniki. Med njimi sem videl tudi sliko cesarja in umorjene avstrijske cesarice. Ko sem na to opozoril guvernerja, je strgal ti dve razglednici raz stene. Ljudje trdijo, da je bil Luccheni prestrogo kaznovan; vprašanje pa je, ali je bil sploh kaznovan?«

Ponarejanje oporok. Tajna policija v Moskvi je prišla na sled tolpi, ki je kar na debelo ponarejala oporoke. Zlasti so sleparili s sirotinskimi denarji. V Kijevu in Moskvi so zaradi teh sleparstev zaprli več juristov. Istočasno vzbujajo mnogo zanimanja enaka afera v Peterburgu. Carjev pobočnik grof Sere-metjev, ki je večkratni milijonar, je ovadil notarja v Harkovu zaradi ponarejanja oporok. Nek daljni sorodnik je zapustil grofu pred leti velikansko posestvo v orlovskem gubernementu. Sedaj pa je našel hakovskí notar neko oporoko, v kateri je določen drug dedič.

— Za župana v Rimu je izvoljen zopet jud Nathan.
Močan potres so včeraj čutili na Tirolskem in Bavarskem.

Ruske ječe prenapolnjene z aretiranimi ruskimi častniki. Revizor senator Neidhardt je dal minuli torek aretirati 21 častnikov varšavske intendance, ker so skozi več let po določenem načrtu izvrševali razna poneverjenja. V zadnjem času je bilo aretiranih toliko častnikov, da so vsi za častnike namenjeni zapori prenapolnjeni.

Štajerske novice.

§ **Luthrova ulica v Mariboru sistrana.** Iz Maribora se nam piše: V sredo dne 13. julija je imel mariborski občinski svet sejo, v kateri je župan dr. Hans Schmiderer sistrinal sklep občinskega sveta z dne 6. julija t. l. v katerem se je sklenilo, da se gledališka ulica, v kateri se nahaja stolni kapitelj s knezoškofijsko palačo imenuje — Martin Luthergasse. Župan je očitno pod vtisom javnega mnenja in občne nezadovoljnosti nad tem famoznim, katoliške izzivalnim sklepom napravil ta korak. Sicer se je župan izgovarjal, da je sklep zadnje seje zaradi nekega formalnega pogrška neveljaven, vendar je to le pesek v oči. Po javni seji se je na to vršila zaupna seja, v kateri se je zopet spravilo potom nujnega predloga od nekaterih famoznih občinskih svetnikov vprašanje Lutrove ulice na dnevni red. Če bo občinski svet zopet tako predrzno žalil nas katoličane, garantiramo mu, da bo hudo, zelo hudo završalo v Mariboru proti tej izzivalni, nesramni klikli.

§ **»Südmarkin« shod** je bil preteklo soboto v Laškem. Nek Hugo Scherbaum je govoril »o položaju nemškega rokodelskega in obrtnega stanu v Avstriji in o njegovi povzdigi«. Zbranim nemškutarjem je pravil, na kak način bi mogla pomagati »Südmarka« nemškimi obrtnikom ob mejah in kako se jim tudi pomaga. Kovač Koschier — pristno germansko ime! — se je zahvaljeval za temeljiti govor. Predsednik »Südmarkine« podružnice dr. Mravlag — tudi germansko ime! — pa je obžaloval, da niso bili navzoči na zborovanju vsi obrtniki iz Laškega. Naše mnenje je, da je v trgu Laško še dovolj obrtnikov, ki ne sprejemajo judeževih grošev.

§ **Promocija.** Jutri bo na graškem vseučilišču promoviran doktorjem prava gospod Pavel Klodič vitez Sabladovski, sin g. Klodiča viteza Sabladoskega, dvornega svetnika v Trstu.

§ **Pri igri goljufal.** Trgovec s prešiči, Sergij Dmitrov, rojen Hrvat, je igral 9. t. m. v neki kavarni v Rogški Slatini z dvema letoviščnikoma ter je enega obral za 700 K, drugega pa za 3000 K. Ker se je pa dognalo, da je pri igri goljufal, so ga naznanili orožništvu. Dmitrov je bil aretovan in izročen sodišču. Zaradi goljufive igre je bil že kaznovan.

§ **Sanatorij »Mirni dvor«.** V bližini Gornje Sv. Kungote v prijazni, mirni dolinici stavi nek konsorcij, na čelu mu zdravnik dr. Čeh, zdavilišče za bolnike, ki trpe na živčnih boleznih. Ta sanatorij se bo imenoval »Mirni dvor«. Kdor želi biti sprejet v ta zavod, se naj oglasi pri dr. Čehu v Gornji Sv. Kungoti.

§ **Vihar z nalivom,** ki je divjal dne 11. t. m. po Mariboru in okolici, je napravil ogromno škodo. Poljski pridelki so docela zabiti v tla, rodovitna zemlja odplavljena, travniki zasuti z prstjo in kamenjem. Škoda je velikanska. Več kleti je bilo pa dva dni polno vode.

§ **Romanje štajerskih Slovencev na Trsat** se je krasno obneslo. Nad tisoč vernih Slovencev se je peljalo na dveh vlakih na starodavno božjo pot. Vse je bilo izvršeno v najlepšem redu. Le okrog dvajset romarjev je nazaj grede v Reki zamudilo vlak.

§ **Pobegnil** je od 87. pešpolka v Celju vojak Alojzij Prosenjak. Ukradel je nekemu civilno obleko, kakor tudi srebrno uro, ki jo je prodal. Prosenjak je izučen mesar. Doslej ga še niso zasledili.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.
Budimpešta 14. julija.

Pšenica za oktober 1910	9-27
Rž za oktober 1910	7-42
Oves za oktober 1910	7-23
Koruza za avgust 1910	5-50
Koruza za maj 1911	5-52

Efektiv: trdneje.

Kuharica

srednje starosti, izurjena v vseh strokah gospodinjstva, poštna, varčna in pridna, išče službe najraje v kakor župnišče, gre pa tudi h kakemu drugemu samostojnemu gospodu, bodisi v mesto ali na deželo, na Kranjskem ali na Štajerskem. Naslov pove uprava.

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik.

Esvegersko
sivo in rdeča
Marzeljsko
Angeljnovo

Milo

Priporočila tovarna
Pavel Seemann
Ljubljana

Čebelno-voščene
in
stearinske

Sveče

1661

2028

Rodbina Pukelsteinova naznanja potrtega srca vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je preljubljeni soprog, oziroma oče, gospod

Ivan Pukelstein

izvošček

po dolgi mučni bolezni, v 49. letu svoje starosti previden s sv. zakramenti za umirajoče, danes ob 8/4 8. uri zjutraj mirno v Gospodu zaspal. Pogreb nepozabnega rajnika bo v petek 15. julija ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti Cegnarjeva ulica št. 8 na pokopališče k Sv. Križu. Maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi sv. Petra.

Ljubljana, 14. julija 1910.

Dekle iz poštene hiše z dobrimi spričevali, 18 let stara, ki ima posebno veselje do trgovine, želi vstopiti v službo najraje v trgovino z mešanim blagom kot **učenka**. Gre tudi na deželo. Pismene ponudbe pod „julij 18“ na upravo Slovenca. 2006

1000 hrastov

na prodaj na graščini „Struga“ na Dolenjskem. Posestnica gospa pl. Fichtenau Rudolfovo. 2020 3-1

Na prodaj

ste dve jako lepi, enonadstropni novi

HIŠI

z lepimi vrtili
Plačilni pogoji
najugodnejši.

Kje pove upravništvo »Slovenca«. 1955 (1)

HIŠA

krasno delana, podobna vili se prodaja v Mariboru, M. Hefesergasse št. 23, s 5 stanovanji, z lepim velikim vrtom, klet zidana s kamnom. Na mesec nese 200 K. Deset let davka prosta. Natančneje se izve tam v II. nadstropju. 1965 6-1

Vino po ceni.

Zakaj kupiti vino v gostilni po 50-80 vinarjev liter, ker se dobi pri Josipu Maljavac, pošta in postaja Roč v Istri, belo in črno (rudeče) franko vsake železniške postaje na Kranjskem po 28 vinarjev liter in se ga more naročiti tudi samo 56 litrov. 667 100-1

Dve hiši

se prodaste v Mariboru, Kernstockgasse št. 6, vkupaj zidani, izvrstni stavbi; klet s kamnom zidana. Na mesec nese vsaka hiša sto kron. Lep vrt zraven. Hiši sta deset let davka prosti. Proda se tudi samo ena hiša. Natančneje se izve: Malfesergasse št. 23, II. nadstropje. 1964 6-1

Mesto gozdnega čuvaja.

Pri komisiji za pogoždovanje Krasa v vojvodini Kranjski je oddati mesto gozdnega čuvaja s sedežem v Senožcah. Letna plača znaša 600 K s pet pelletnicami po 60 K in službena obleka.

To mesto je provizorično proti medsebojni 14 dnevni odpovedi. Prosilci imajo lastnoročno pisane prošnje, opremljene z dokazili stanu, starosti pod 40 leti, šolske vzgoje, dosedanje službovanje, zmožnosti slovenskega jezika v govoru in pisavi, neomadeževanosti, ter telesne sposobnosti vložiti do

15. avgusta t. l.

pri podpisnem predstojništvu.

Predstojništvo komisije za pogoždovanje Krasa v vojvodini Kranjski.

V Ljubljani, dne 11. julija 1910.

2019

Otvoritveno naznanilo.

Slavnemu p. n. občinstvu najuljudneje naznanjamo, da smo s 1. julijem t. l. otvorili na Dunajski cesti št. 22. (nasproti kavarne »Evropa«)

1935

zavod za tehnične in elektrotehnične naprave

konces. podjetje za električne naprave, napeljava elektr. luči in prenos moči, telefonske in brzojavne naprave.

Dobava in montiranje motorjev na bencin in petrolin ter Diesel-ovih motorjev. — V zalogi vedno v veliki izbi: elektromotorji, ventilatorji, obločnice, žarnice, telefoni, vsakovrstni inštalac. material, mazilna olja in masti, sesalke, svetilniki za elektriko in plin ter sploh vse tehnične potrebščine.

Mehanična delavnica sprejema vsakovrstna mehanična dela in popravila vsakovrstnih strojev. Dela se izvrše solidno, točno in po najnižjih cenah.

Proračuni na zahtevo zastoj. **Zavod za tehnične in elektrotehnične naprave.**

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 3062 m, sred. zračni tlak 736.0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
13	9. zveč.	737.0	15.7	brezvetr.	oblačno	
14	7. zjutr.	36.6	12.8		megla	2.1
	2. pop.	34.1	23.0	sl. jug	jasno	

Srednja včerašnja temp. 17.0°, norm. 19.7°.

Usojam se tem potom naznaniti

da s 1. avgustom preneha gostilniška obrt

vsled obrtnih razmer 2024 3-1

v Dev. Mar. Polju št. 7.

Dev. Mar. Polje, dne 14. julija 1910.

J. Dimnik župan.

Modna trgovina P. MAGDIČ

LJUBLJANA

potrebuje:

- 1 pomočnika
- 1 prodajalko
- 1 kontoristinjko
- 1 učenca.

Reflektuje se samo na dobre moči, izurjene v modni stroki.

Lastnoročno pisane ponudbe naj se pošljejo naravnost na trvdko. 2022 3-1

Na deželi

iščem opremljeno sobo z 2 posteljama za čas počitnic. Zaradi hrane pojasnila dobro došla. Ponudbe s ceno naj se pošljejo pod šifro F. Z. poste restante Ljubljana. 2029 1-1

Prihranite vsak dan

4-80 do 24 kron, ako zavzivate železnatno vino s kino lekarja Piccoli-ja v Ljubljani z dnevnim izdatkom 18 vinarjev, mesto kina železnatega vina, ki ne vsebuje več železa, kot navadno vino in kojega bi morali izpiti eden do pet litrov na dan, da bi dovedli organizmu potrebno množino železa, kar bi pa bilo radi alkohola le škodljivo. Polliterska steklenica Piccolijevega železnatega vina 2 kroni. — Naročila proti povzetju. 3281

Gostilničarski in kavarnarski vajenci

se sprejemajo v učenje. Učne doba praviloma samo dve leti. Pojasnila daje „Gostilničarska zadruga“ v Ljubljani, Gradišče št. 7. 1883 3-1

Christofov učni zavod

nahaja se v hiši g. župana, Sodna ulica št. 2 od 1. do 15. julija vsak dan od 12-3 ure popoldne. 1822 4-1

Stanovanje

obstoječe iz dveh sob, kuhinje in vse pritlikline se v I nadstropju hiše št. 30 n. 2003 Reslevi cesti z avgust terminom prav mirni in snažni stranki odda.

Odgovorni urednik: Ivan Štefe.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.